жились з видатками. Майно фонду шкільного виносило з кінцем р. 1890 820 зр.

Фонд пенсийний видав 8.098 зр.; пенсиї учителїв виносили 43·9%; пенсиї вдовичі 37·9%. Доходи єго в 1890 р. були 13.897 зр.; від пенсий учительских вплинуло 22·5%. Маєток фонду пенсийного виносив 127 351 зр.

Краєвий фонд шкільний від свого заснованя [1872] до 1890 р. видав загально 2.011.481 зр.; побрав в тім часї 2.208.489 зр. Видатки фонду пенсийного від часу єго заснованя по конець 1890 р. виносили 65.252 зр.: доходи 197.138 зр.

Се в найголовнїйших чертах зміст сьої цїкавої публїкациї комісиї статистичної. Як зазначилисьмо на вступі не є она цїлком докладна, бо докладною під кождим взглядом і бути не може, однак з праць, які на поли австрийської статистики шкільної появились, має она найбільшу вартість научну, тому гадаємо, що ширше справозданє наше не буде для читателїв безінтересне. *Г. Питляр.*

Энциклопедическій словарь, изданіе Брокгауза и Ефрона, Конкордъ-Кулонъ, т. XVI, полутомъ I—II, Спб., 1895, ст. 960.

Видавництво Енциклопедичного Словаря невпинно посувуєть ся наперед, і з XVI томом дійшло до слова "Кулон". Анї в редакциї, анї в проґрамі видання не було важних перемін й воно зістаєть ся як і попереду більш-меньш повним, докладно впорядкованим словником.

Перш сього запотуємо найбільші обсягом статї про Україну — Конотоп (31 полутом), Константиноград, Константин Острожський, Костомаров, Котляревський Ол., Котляревський Ів., Кочубей В., (32), Кремінець, Кременчук, Кролївець, Кубанський край, Кулїш. Не всї сї статї, як можна було й сподїватись оброблені однаково добре; лише статї ґеоґрафічно-статистичного змісту, як і попереду, зроблено все повно й докладно, і в деяких ми знаходимо сьвіжі статистичні цифри.

Зазначимо декотрі недостачі й недокладности, що звертають на себе увагу при перегляді. В статї про К. Острожського не вказано деякі важні факти з його діяльности. Нїчого тут не казано, про ролю К. О. на Люблинському соймі 1569 р., про подану йому Жиґмунтом III 1592 р. грамоту, що давала його голосу головне значіннє в іменованню православного духовеньства; про діяльність острожської друкарнї й видань сьв. Письма казано теж мало; не зауважено, які перешкоди заходили що до видавництва, як треба було знов перекладати де-котрі частини сьв. Письма; не каже автор, що з сього видання надруковано було з де-якими відмінами 1663 р. московська „первопечатная біблїя“.

В статї про Ольгу Косачеву (О. Пчілку) можна б доповнити, що вона перекладала не тільки з Гоголя, але й з лїричних поетів (збірник Українськім дїтям); окрім самостійних лїричних творів й перекладів вона дала кілька повістей і драматичних пєс. В статї про М. Костомарова казано, що він в 1839 – 1841 рр. надруковав дві драмі і збірники лїричних творів, але драму: „Савва Чалий“ надруковано ще 1838 р., й 1841 р., коли в збірнику „Сніп“ з'явилась Переяславська ніч, не скінчила ся лїтературна дїяльність Костомарови на рідній мозі: вірші його друковали ся по в збірниках, і в Основі 1861 - 63 рр., де між віршами надрукована була й „Загадка“.

Статя про Ів. Котляревського мала обсягом в порівнянню з иньшими (вона напр. разів зо три меньша від статї про О. Котляревського, київського професора): даючи коротеньку оцїнку Енеїди, автор не виясняє важне значіння сїєї поеми, як живого, релєфного образа українського тогочасного житя й як вираз сьвітогляду самого Котляревського. Окрім того треба занотувати, що питаннє про ґенезу Енеїди й про обопільні відносини поем Котляревського й Осипова доси ще зостаєть ся відкритим й не можна казати, що Котляревський перейняв від Осїпова метр і описи пяництва; адже сцени гульні й пянства він міг бачити сам в тогочаснім українському суспільстві, особливо в новонародженій шляхтї. Між писаннями Котляревського зовсїм не зазначено оди до кн. Куракина. Взагалї статя ся, як ми вже й казали, трохи не повна; шкода, що автор не дав загальної характеристики лїтературної дїяльности поета, як се зроблено в статї про Квітку (XIV, 880), а „батько нової української лїтератури“ у всякім разї був варт того.

В статї про Кулїша не зауважено, що він працював й над критичною історию української лїтератури (статї в Хаїнї в Основі і т. і.). Взагалї українськім дїячам, як і в попередних томах, редакция дає дуже тїсне місце *Ол. Г-ий.*

hrushevsky.nbuv.gov.ua